

Course Outcomes: - M.A. (Punjabi)

Course: - M.A. 1st Sem.

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (602101)
<ul style="list-style-type: none">• ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ।• ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਹਿਮ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।• ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਪਰਿਪੇਖ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।• ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।• ਇਸ ਕਾਲ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਲੱਛਣ, ਝੁਕਾਅ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
ਬਦੇਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ (ਪਰਵਾਸੀ) (Code: 602102)
<ul style="list-style-type: none">• ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਧਾਰ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।• ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।• ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਕਲਾਗਤ ਖੂਬੀਆਂ ਸਮਝਾ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਜਣਾਤਮਕਤਾ ਦੇ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।• ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।• ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੂਝ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ।• ਪਰਵਾਸ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ/ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਪੰਜਾਬ/ ਧਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਹ, ਨਸਲਵਾਦ ਆਦਿ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।• ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ (Code: 602103)
<ul style="list-style-type: none">• ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।• ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਬਣਾਉਣਾ।• ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੂਲ ਸੂਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ।• ਪੱਛਮੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।• ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਗਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।• ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦੀ ਸੂਝ ਬੂਝ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਹੀ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ।

ਆਪਸ਼ਨ (1) ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ (Code: 602104)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸੁਨਿਹਰੀ ਯੁੱਗ ਹੈ ਬਾਰੇ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਮਾਨਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਰਾਹੀਂ ਅਧਿਆਤਮਕ ਤਰਕ ਯੁਕਤ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ।

ਆਪਸ਼ਨ (2) ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ (Code: 602105)

- ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸੁਨਿਹਰੀ ਯੁੱਗ ਹੈ ਬਾਰੇ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੇ ਮਾਨਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਹਿਤ ਰਾਹੀਂ ਅਧਿਆਤਮਕ ਤਰਕ ਯੁਕਤ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ।

ਆਪਸ਼ਨ (1) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ (Code: 602106)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਪ੍ਰਤੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਤੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਰਚਨਾ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਤਰਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਹਲਚਲਾਂ ਨੂੰ ਨੀਝ ਨਾਲ ਘੋਖ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਨਾਵਲ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।

ਆਪਸ਼ਨ (2) ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਵਲ (Code: 604107)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਤੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ
- ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਕੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਸ਼ਵ ਗਲਪ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।

Course: - M.A. 2nd Sem.

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (602201)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਹਿਮ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਪਰਿਪੇਖ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਇਸ ਕਾਲ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਲੱਛਣ, ਝੁਕਾਅ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।

ਬਦੇਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ (ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ) (Code: 602202)

- ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਧਾਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਕਲਾਗਤ ਖੂਬੀਆਂ ਸਮਝਾ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਜਣਾਤਮਕਤਾ ਦੇ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੂਝ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ।
- ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ/ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਪੰਜਾਬ/ ਧਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਹ, ਆਦਿ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ (Code: 602203)

- ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਬਣਾਉਣਾ।

- ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੂਲ ਸੂਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ।
- ਪੱਛਮੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਗਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦੀ ਸੂਝ ਬੂਝ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ।

ਆਪਸ਼ਨ (1) ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ (Code: 602204)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸੁਨਿਹਰੀ ਯੁੱਗ ਹੈ ਬਾਰੇ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਮਾਨਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਰਾਹੀਂ ਅਧਿਆਤਮਕ ਤਰਕ ਯੁਕਤ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ।

ਆਪਸ਼ਨ (2) ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ (Code: 602205)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਮਾਨਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਰਾਹੀਂ ਲੌਕਿਕ ਅਤੇ ਪਾਰਲੌਕਿਕ ਤਰਕ ਯੁਕਤ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਣ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ।

ਆਪਸ਼ਨ (1) ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ (Code: 602206)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਤੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਰਚਨਾ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਤਰਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ

<p>ਹਲਚਲਾਂ ਨੂੰ ਨੀਝ ਨਾਲ ਘੋਖ ਸਕਣ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਯੋਗਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਕਿ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣ।
<p>ਆਪਸ਼ਨ (2) ਭਾਰਤੀ ਗਲਪ (Code: 604207)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਰਚਨਾ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ। ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੁਕ ਕਰਕੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ। ਭਾਰਤੀ ਗਲਪ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।

Course: - M.A. 3rd Sem.

<p>ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ (Code: 602301)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਧਾਰਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਅੰਗਾਂ, ਰੀਤਾਂ ਰਸਮਾਂ, ਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾ ਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਧਾਰਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਅੰਗਾਂ, ਰੀਤਾਂ ਰਸਮਾਂ, ਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾ ਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ।
<p>ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ (Code: 602302)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਰਾਹੀਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਆਧੁਨਿਕ ਤਰਕ ਯੁਕਤ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਨ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ। ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਰਾਹੀਂ ਆਧੁਨਿਕ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਣਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ। ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ।
<p>ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ (Code: 602303)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਸਤਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ

<p>ਕਰਵਾਉਣਾ।</p> <ul style="list-style-type: none"> • ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ। • ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕਕਾਰਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ। • ਫ਼ਾਰਤਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
<p>ਭਾਸ਼ਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ (Code: 602304)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ। • ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ। • ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਵਾਉਣਾ। • ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ। • ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ। • ਪੰਜਾਬੀ ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ ਕਰਵਾਉਣਾ।
<p>ਆਪਸ਼ਨ (2) ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ (Code: 602305)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਕਰਵਾਉਣਾ। • ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ। • ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਮਾਨਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ। • ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਰਾਹੀਂ ਲੌਕਿਕ ਅਤੇ ਪਾਰਲੌਕਿਕ ਤਰਕ ਯੁਕਤ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ। • ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਨ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ।
<p>ਆਪਸ਼ਨ (1) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ (Code: 602305)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ਭਾਰਤੀ ਨਾਟਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ। • ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ। • ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਣਾ। • ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ। • ਨਾਟਕ ਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
<p>ਆਪਸ਼ਨ (2) ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਟਕ (Code: 604306)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਟਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ। • ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਟਕਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ। • ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਣਾ। • ਵਿਸ਼ਵ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ। • ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।

Course: - M.A. 4th Sem.

ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ (Code: 602401)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਧਾਰਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਅੰਗਾਂ, ਰੀਤਾਂ ਰਸਮਾਂ, ਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾ ਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਅਨੁਸ਼ਸ਼ਨਾਂ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਤੇ ਬਣਤਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ (Code: 602402)

- ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਰਾਹੀਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਆਧੁਨਿਕ ਤਰਕ ਯੁਕਤ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਨ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ।
- ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਰਾਹੀਂ ਆਧੁਨਿਕ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਣਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
- ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ (Code: 602403)

- ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਸਤਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
- ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕਕਾਰਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਵਾਰਤਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਭਾਸ਼ਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ (Code: 602404)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਆਪਸ਼ਨ (1) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ (Code: 602405)

- ਭਾਰਤੀ ਨਾਟਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
- ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਨਾਟਕ ਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਆਪਸ਼ਨ (2) ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਟਕ (Code: 604406)

- ਭਾਰਤੀ ਨਾਟਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਭਾਰਤੀ ਨਾਟਕ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
- ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਭਾਰਤੀ ਨਾਟਕਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਭਾਰਤੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਨਾਟਕ ਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।

Course Outcomes: - M.A. (Hindi)

Course: - M.A. 1st Sem.

हिन्दी साहित्य का इतिहास (607101)
<ul style="list-style-type: none">• युगीन परिस्थितियों और साहित्यिक प्रवृत्तियों के आधार पर हिन्दी साहित्य के इतिहास के काल विभाजन तथा नामकरण का परिचय देना।• आदिकालीन, भक्तिकालीन तथा रीतिकालीन प्रमुख साहित्यिक प्रवृत्तियों, प्रतिनिधि कवियों और उनकी रचनाओं से अवगत कराना।• जैन, सिद्ध, नाथ और अपभ्रंश साहित्य के प्रभाव से अवगत कराना।• युगीन सामाजिक, राजनैतिक, धार्मिक, साहित्यिक तथा आर्थिक परिस्थितियों के परिप्रेक्ष्य में हिन्दी साहित्य से अवगत कराना।• पाठ्य कृतियों के सन्दर्भ में समीक्षा की क्षमता को बढ़ाना।
हिन्दी भाषा और भाषा विज्ञान (Code: 607102)
<ul style="list-style-type: none">• भाषा विज्ञान के अंगों एवं विभिन्न शाखाओं, हिन्दी के विविध रूपों का परिचय देना।• भाषा विज्ञान के सैद्धान्तिक पक्ष से अवगत कराना।• भारतीय आर्य भाषाओं के ऐतिहासिक विकास क्रम की जानकारी देना।• हिन्दी के शब्द भंडार एवं व्याकरणिक स्वरूप से परिचित कराना।• हिन्दी के शब्द भेदों के विकास क्रम का विवरण देना।• साहित्य के अध्ययन में भाषाविज्ञान की उपयोगिता स्पष्ट करना।• विकास के सन्दर्भ में देवनागिरी लिपि को विशेष जानकारी देना।
मध्यकालीन हिन्दी काव्य (Code: 607103)
<ul style="list-style-type: none">• छात्रों को तत्कालीन परिस्थितियों (दार्शनिक, सांस्कृतिक, साहित्यिक) के परिप्रेक्ष्य में कबीर, तुलसी, जायसी की व्यक्तित्व एवं कृतित्व का परिचय देते हुए हिन्दी को उनके प्रदेश की जानकारी देना।• छात्रों को कबीर, तुलसी, जायसी की काव्यगत शक्ति और सीमाओं से परिचित कराना।• छात्रों को कबीर, तुलसी, जायसी के काव्य की प्रासंगिकता से अवगत कराना।
आधुनिक गद्य साहित्य (Code: 607104)
<ul style="list-style-type: none">• उपन्यास विधा के तात्त्विक स्वरूप की जानकारी देना।• उपन्यास तथा अन्य साहित्यिक विधाओं का तुलनात्मक परिचय देना।• हिन्दी उपन्यासों के विकास क्रम, विभिन्न प्रवृत्तियों की जानकारी देना।• हिन्दी उपन्यासों के तात्त्विक स्वरूप एवं विकास क्रम के परिप्रेक्ष्य में उपन्यासों के आस्वादन, अध्ययन एवं मूल्यांकन की क्षमता बढ़ाना।

Course: - M.A. 2nd Sem.

हिन्दी साहित्य का इतिहास-2(आधुनिक काल) (607201)
<ul style="list-style-type: none">• युगीन परिस्थितियों सामाजिक, राजनैतिक, धार्मिक, साहित्यिक तथा आर्थिक• और साहित्यिक प्रवृत्तियों के आधार पर हिन्दी साहित्य के इतिहास के काल विभाजन तथा नामकरण का परिचय देना।• रीतिबद्ध, रीतिसद्ध, रीतिमुक्त, आधुनिक काल, भारतेन्दु, द्विवेदी युग ,छायावादी युग साहित्य के प्रभाव से अवगत कराना।• पाठ्य कृतियों के संदर्भ में समीक्षा की क्षमता को बढ़ाना।
हिन्दी भाषा और भाषा विज्ञान-2 (Code: 607202)
<ul style="list-style-type: none">• भाषा विज्ञान के विभिन्न अंगों एवं विभिन्न शाखाओं का परिचय देना।• हिन्दी के शब्द भंडार एवं व्याकरणिक स्वरूप से परिचित कराना।• भाषा विज्ञान के सिद्धांत पक्ष की जानकारी देना ।• साहित्य के अध्ययन में भाषा विज्ञान की उपयोगिता स्पष्ट करना।
मध्यकालीन हिन्दी काव्य-2 (Code: 607203)
<ul style="list-style-type: none">• छात्रों को तत्कालीन परिस्थितियाँ(दार्शनिक सांस्कृतिक,साहित्यिक) के परिप्रेक्ष्य में छात्रों को सूरदास ,मीरा,बिहारी के व्यक्तित्व एवं कृतित्व का परिचय देते हुए हिन्दी को उनके प्रदेश की जानकारी देना• छात्रों को तत्कालीन परिस्थितियाँ(दार्शनिक सांस्कृतिक,साहित्यिक) के परिप्रेक्ष्य में बिहारी के व्यक्तित्व एवं कृतित्व का परिचय छात्रों को सूरदास ,मीरा,बिहारी की काव्यगत शक्तियों और सीमाओं से परिचित कराना।• छात्रों को सूरदास ,मीरा,बिहारी की काव्य की प्रासंगिकता से अवगत कराना।
पंजाब का हिन्दी साहित्य (Code: 607204)
<ul style="list-style-type: none">• साहित्यकार के रूप भीष्म साहनी, गुरु तेग बहादुर, कृष्णा सोबती के साहित्यिक व्यक्तित्व का परिचय देना।• युगीन पृष्ठभूमि के परिप्रेक्ष्य में भीष्म साहनी, कृष्णा सोबती, गुरु तेग बहादुर की काव्य कृतियों का परिचय देना।• निर्धारित प्रमुख रचनाओं के सूक्ष्म अध्ययन तथा अन्य कृतियों के सामान्य अध्ययन के माध्यम से कवि की काव्यकला से परिचित कराना।• कवि की निर्धारित रचनाओं के आस्वादन को तथा मूल्यांकन की दृष्टि देना।• कवि के रूप में भीष्म साहनी,गुरु तेग बहादुर कृष्णा सोबती के योगदान से परिचित कराना।
पत्रकारिता प्रशिक्षण विकल्प (2) (Code: 607205)
<ul style="list-style-type: none">• पत्रकारिता का स्वरूप एवं उपयोजन की जानकारी देना।

<ul style="list-style-type: none"> ● पत्रकारिता के विविध आयामों परिचित कराना। ● इलेक्ट्रानिक मीडिया पत्रकारिता का स्वरूप एवं उपयोजन की जानकारी देना। ● प्रैस के सन्दर्भ में भारतीय संविधान की समाविष्ट अधिकारों का ज्ञान बढ़ाना।
अनुवाद विज्ञान विकल्प (3) (Code: 607206)
<ul style="list-style-type: none"> ● अनुवाद के विविध रूप तथा अनुवाद प्रक्रिया का परिचय देना। ● अनुवाद के सामाजिक,सांस्कृतिक पक्ष से अवगत कराना। ● अनुवाद के समय आने वाली विभिन्न समस्याएँ तथा उनके समाधान से परिचित कराना। ● अनुवाद की क्षमता विकसित करना।
(प्रेमचन्द) विशेष अध्ययन विकल्प (4) (Code: 607207)
<ul style="list-style-type: none"> ● विशेष साहित्यकार के रूप में कवि प्रेमचन्द के साहित्यिक व्यक्तित्व का परिचय कराना। ● युगीन पुष्ठभूमि के परिप्रेक्ष्य में प्रेमचन्द की काव्यकृतियों का परिचय देना। ● निर्धारित प्रमुख रचनाओं के सूक्ष्म अध्ययन तथा अन्य कृतियों के सामान्य अध्ययन के माध्यम से प्रेमचन्द की काव्यकला से परिचित कराना। ● कवि के रूप में प्रेमचन्द के योगदान से परिचित कराना।

Course: - M.A. 3rd Sem.

आधुनिक हिन्दी काव्य (607301)
<ul style="list-style-type: none"> ● छात्रों को आधुनिक हिन्दी काव्य की प्रवृत्तियों का परिचय देना। ● छात्रों को आधुनिक काल के प्रबन्ध और मुक्तक काव्य के तात्विक स्वरूप की जानकारी देना। ● छात्रों को आधुनिक काव्य प्रकारों के तात्विक स्वरूप एवं विकासक्रम के परिप्रेक्ष्य में रचनाओं के आस्वादन अध्ययन और मूल्यांकन की दृष्टि देना।
काव्यशास्त्र तथा साहित्यालोचन (Code: 607302)
<ul style="list-style-type: none"> ● छात्रों को भारतीय साहित्यशास्त्र के विकासक्रम का परिचय देना। ● छात्रों को भारतीय साहित्यशास्त्र के सिद्धांतों का ज्ञान कराना। ● छात्रों को भारतीय साहित्यशास्त्र के सिद्धांतों में साम्य,वैषम्य एवं उसके कारणों का ज्ञान कराना। ● साहित्यशास्त्र अध्ययन के माध्यम से छात्रों में समीक्षात्मक दृष्टि विकसित करना।
हिन्दी नाटक और निबंध (Code: 607303)
<ul style="list-style-type: none"> ● गद्य की प्रमुख विद्याओं के तात्विक स्वरूप का परिचय और विकास की जानकारी

<p>देना।</p> <ul style="list-style-type: none"> • विद्या विशेष के तात्विक स्वरूप एवं ऐतिहासिक विकास के परिप्रेक्ष्य में रचना विशेष का महत्व समझने एवं मूल्यांकन करने की क्षमता बढ़ाना। • छात्रों को नाटक के स्वरूप और विशेषाओं से परिचित कराना। • छात्रों में नाटक के आस्वादन और समीक्षा की दृष्टि विकसित करना। • छात्रों को हिन्दी नाटकों की परम्परा की जानकारी देना।
<p>विकल्प (1)निराला विशेष अध्ययन (Code: 607304)</p> <ul style="list-style-type: none"> • छात्रों को तत्कालीन परिस्थितियाँ(दार्शनिक, सांस्कृतिक,साहित्यिक के परिप्रेक्ष्य में कवि सूर्यकान्त त्रिपाठी निराला के व्यक्तित्व एवं कृतित्व का परिचय देते हुए हिन्दी को उनके उद्भव की जानकारी देना) • छात्रों को निराला की काव्यगत विशेषताओं और सीमाओं से परिचित कराना। • छात्रों को निराला की काव्य की प्रासंगिकता से अवगत कराना।
<p>हिन्दी आलोचना और आलोचक विकल्प (2) (Code: 607305)</p> <ul style="list-style-type: none"> • छात्रों को आलोचना के परिचय स्वरूप से परिचित कराना। • हिन्दी आलोचना के विकास का परिचय देना। • हिन्दी प्रमुख आलोचकों की आलोचना पद्धतियों से अवगत कराना। • हिन्दी आलोचकों के प्रदेश से परिचित कराना। • छात्रों में आलोचनात्मक दृष्टि विकसित कराना।
<p>विकल्प (3) (Code: 607306)</p> <ul style="list-style-type: none"> • छात्रों को तत्कालीन परिस्थितियाँ(दार्शनिक सांस्कृतिक,साहित्यिक) के परिप्रेक्ष्य में कबीर के व्यक्तित्व एवं कृतित्व का परिचय देते हुए हिन्दी को उनके प्रदेश की जानकारी देना) • छात्रों को कबीर की काव्यगत विशेषताओं और सीमाओं से परिचित कराना।
<p>(मोहन राकेश) विशेष अध्ययन विकल्प (4) (Code: 607307)</p> <ul style="list-style-type: none"> • हिन्दी नाट्य साहित्य के विकासक्रम की जानकारी देना। • भारतीय एवं पाश्चात्य दृष्टि से नाटक के स्वरूप एवं तत्वों का परिचय देना। • छात्रों को मोहन राकेश के नाट्य-संसार से परिचित कराना।हिन्दी तथा भारतीय नाट्यक्षेत्र में मोहन राकेश का योगदान। • हिन्दी तथा भारतीय नाट्यक्षेत्र में मोहन राकेश के योगदान से छात्रों को परिचित कराना। • मोहन राकेश का नाट्य चिंतन। • मोहन राकेश की नाट्यकला: कथ्य- आधुनिक संवेदना,चरित्रांकन,भाषा-संवाद योजना, मंचीयता।

Course: - M.A. 4th Sem.

**आधुनिक हिन्दी काव्य-2
(607401)**

- छात्रों को आधुनिक हिन्दी काव्य की प्रवृत्तियों का परिचय देना।
- छात्रों को आधुनिक काल के प्रबन्ध और मुक्तक काव्य के तात्विक स्वरूप की जानकारी देना।
- छात्रों को आधुनिक काव्य प्रकारों के तात्विक स्वरूप एवं विकासक्रम के परिप्रेक्ष्य में रचनाओं के आस्वादन अध्ययन और मूल्यांकन की दृष्टि देना।

पाश्चात्य काव्य शास्त्र (Code: 607402)

- छात्रों को पाश्चात्य काव्य शास्त्र, साहित्य शास्त्र के विकासक्रम का परिचय देना।
- छात्रों को पाश्चात्य साहित्य शास्त्र के सिद्धांतों, नई समीक्षा का ज्ञान कराना।
- छात्रों को पाश्चात्य साहित्य शास्त्र के सिद्धांतों में साम्य, वैषम्य एवं उसके कारणों का ज्ञान कराना।
- छात्रों को अलोचना की विविध प्रणालियों तथा नई अवधारणाओं का परिचय देना।
- साहित्यशास्त्रीय अध्ययन के माध्यम से छात्रों में समीक्षात्मक दृष्टि विकसित करना।

प्रयोजनमूलक हिन्दी (Code: 607403)

- छात्रों को हिन्दी भाषा की प्रमुख प्रयुक्तियों और प्रयोजनमूलक शैलियों का परिचय कराना।
- छात्रों को हिन्दी में हिन्दी में कम्प्यूटर के प्रयोग विधि से अवगत कराना।
- छात्रों को विभिन्न क्षेत्रों में हिन्दी कार्यसाधक प्रयोग की कुशलता विकसित करना।
- संगोष्ठी स्वाध्याय तथा गुटचर्चा
- राज भाषा हिन्दी के कार्यान्वयन के लिए विभिन्न कार्यालयों की अध्ययन यात्रा।
- विभिन्न क्षेत्रों में कार्यरत अधिकारी विद्वानों के व्याख्यान।

हिन्दी आलोचना और आलोचक (Code: 607404)

- छात्रों को आलोचना के परिचय स्वरूप से परिचित कराना।
- हिन्दी आलोचना के विकास का परिचय देना।
- हिन्दी प्रमुख आलोचकों की आलोचना पद्धतियों से अवगत कराना।
- हिन्दी आलोचकों के प्रदेश से परिचित कराना।
- छात्रों में आलोचनात्मक दृष्टि विकसित कराना।

विकल्प 2. तुलसीदास (विशेष अध्ययन) (Code: 607405)

- छात्रों को तत्कालीन परिस्थितियों के परिप्रेक्ष्य में तुलसीदास व्यक्तित्व और कृतित्व का परिचय देते हुए हिन्दी को उनके प्रदेश की जानकारी देना।
- छात्रों को तुलसीदास की काव्य कला से परिचित कराना।
- छात्रों को तुलसीदास की काव्य की प्रासंगिकता से अवगत कराना।

विकल्प (3)लोक साहित्य: सैद्धान्तिक अध्ययन (Code: 607406)

- छात्रों को लोक साहित्य के स्वरूप तथा उसके अध्ययन के महत्व से परिचित कराना।
- लोक साहित्य के विविध विधाओं की जानकारी देना तथा लोक जीवन में उनकी व्यापकता समझना।
- लोक साहित्य का महत्व समझाकर उसके विशेष अध्ययन के लिए प्रेरित करना।

Course Outcomes: - M.A. (English)

Course: - M.A. 1st Sem.

<p style="text-align: center;">ENGLISH LITERATURE FROM CHAUCER TO RENAISSANCE (609101)</p>
<ul style="list-style-type: none">● To provide the student with a knowledge of the social, cultural and intellectual background of the late medieval and renaissance times in English Literature.● To familiarise the students with some of the major literary works of the period.● To acquaint the students with the beginning of English literature and the key writers of the period.
<p style="text-align: center;">FROM RESTORATION TO ROMANTIC PERIOD (609102)</p>
<ul style="list-style-type: none">● To familiarise the students with some of the major literary works of the period.● To build immunity of students to understand the literature of this period keenly.● To analyse various elements of poetry such as diction, tone, and form of selected poets.
<p style="text-align: center;">THE VICTORIAN AGE (609103)</p>
<ul style="list-style-type: none">● Analyse central literary genres, conventions during the Victorian period.● To write about an important ideas, theme and essential questions in the selected works.● Recognise mythic allusion in art and literature.● To empower students to describe the expansion of industrialism in Victorian age.
<p style="text-align: center;">OPTION- (I) INDIAN WRITING IN ENGLISH (609104)</p>
<ul style="list-style-type: none">● To introduce students to major movements and figures of Indian Literature in English.● To introduce the students to the seminal texts in the Indian writing in English.● To create literary sensibility and emotional response to the Indian literary texts.

OPTION-(ii) ENGLISH PHONETICS AND PHONOLOGY (609105)

- To understand how speech sounds are used to create meaning
- To apply their knowledge of English phonetics and phonology to improve their own pronunciation, in further studies of languages and linguistics.
- to acquaint students with theory and practice of English phonetics.

Course: - M.A. 2nd Sem.

FROM CHAUCER TO RENAISSANCE (609201)

- To understand significant development in the history of English literature.
- Demonstrate the knowledge of major texts and traditional of literature
- Define key concepts on mythic stories.

FROM RESTORATION TO ROMANTIC PERIOD (609202)

- To develop the imagination.
- To analyse various elements of poetry such as diction, tone, form of genre etc.
- To familiarise the students with some of the major literary works of the period.

THE VICTORIAN AGE (609203)

- Analyse central literary genres, conventions during the Victorian period.
- Write about an important ideas, theme and essential questions in the selected works.
- To recognise mythic allusion in art and literature.

OPTION- (I) INDIAN WRITING IN ENGLISH (609204)

- The students will be able to analyse and critique the quality of literary works of particular writers.
- To provide a working knowledge of the characteristics of fiction.
- Recognise mythic allusion in art and literature.

OPTION- (II) STUDY OF A GENRE: DRAMA (609205)
<ul style="list-style-type: none"> ● Identify and explain styles of drama ● To explore issues with a practical social and moral dimension in Drama. ● Students will be able to develop an ability to analyse and assess social, moral, ethical and aesthetic values

Course: - M.A. 3rd Sem.

LITERARY CRITICISM (609301)
<ul style="list-style-type: none"> ● To acquaint the students with the historical evolution of literary criticism. ● To make the students familiar with the key figures of literary criticism. ● To make the students understand how literature can be variously interpreted.
20th CENTURY LITERATURE (609302)
<ul style="list-style-type: none"> ● To familiarise the cultural, political, and stylistic protocols of 20th century literature and its various literary movements. ● To make the students familiar with the key figures of the period ● To introduce the students with seminal texts of the period
EUROPEAN LITERATURE (609303)
<ul style="list-style-type: none"> ● Empower the student to situate material in the context of European history and culture. ● Students will be able to analyse the historical, social and cultural contexts within which literary texts are produced and read. ● Students will understand the place of English literature and culture within a broader European context.
Option (i) AMERICAN LITERATURE (609304)
<ul style="list-style-type: none"> ● Develop working knowledge of the principal works, authors, genres, and periods of American. ● Demonstrate coherent writing in multiple genres (literary analysis and creative writing) as well as an awareness of critical and interpretive

methods.

- Perform competent close readings of texts.

Option (ii) MODERN BRITISH LITERATURE (609305)

- To demonstrate a comprehensive knowledge of some new critical developments.
- To acquaint with the interdisciplinary connections of literary studies
- To gain knowledge of specific movements.

Course: - M.A. 4th Sem.

LITERARY THEORY (609401)

- To enable the learner to describe the rise of literary theory and explain the place of theory in modern English and cultural studies.
- Student are expected to get acquainted with the literary theories as well as apply the theories to the literary texts.
- Students will be familiar with the historical evolution of literary Theory and the key trends in literary theory.
- Student will understand the connection of literary theories to several social, economic and cultural movements.

WORLD LITERATURE IN ENGLISH (609402)

- To make students able to acquire an outline the key issues tangled in interpretation of world literature in English Literature.
- To build capacity to identify the theoretical progresses in the arena of world literature.

TWENTIETH CENTURY DRAMA (609403)

- Students will obtain the skill of detailed dramaturgical analysis of selected texts including performance and technique.
- Students will cultivate an understanding of the cultural and social influences shaping the plays.
- Students will be familiar with the major trends, movements, genres and the key dramatists of the contemporary British drama.

Option (i) POST COLONIAL WRITING (609404)

- To make the students understand how a gendered perspective may change one's perception of literature
- Student will achieve the skill to make use of post-colonial critical concepts to investigate the cultural, social and political condition in the texts in relation to postcolonial theory.
- Student will investigate how gender, race, class, caste, past account, and identity are depicted and problematised in literature.
- Student will recognise significant questions, writers, and literary forms in postcolonial literature.

Option (ii) LITERATURE, GENDER & FEMINISM (609405)

- Students will examine the ideological assumptions underlying social institutions.
- Students should demonstrate the ability to design and conduct independent feminist analysis research.
- Students will be able to understand the major movements of feminist thought and related areas of the body of knowledge making up the field of Gender, Sexuality and Feminist Studies.
- Critically analyse and evaluate major feminist and gender theories.

Course Outcomes: - M.A. (Economics)

Course: - M.A. 1st Sem.

Micro Economic Analysis (606101)

- This paper empowers the students to understand the basic concept and tools needed to undertake the analysis of such problems that arise due to the law of scarcity.
- The paper introduces the student with the question how prices of goods and services are determined.
- The course also aims at introduction of the functioning of perfect and imperfect market system.

Macro Economics (606102)

- The main aim of the paper is to understand the basic concept of national income and to know about the various methods of measuring national income.
- The paper also concern with consumption behavior of individual.
- The paper also aims to introduce of the investment, interest and various theories of money demanded.
- The paper also familiarizes the students with the terms of inflation and business cycles.

Basic Quantative Methods (606103)

- This paper will make students able to understand and use basic mathematical tools in solving problems in economics.
- The main objective of the paper is proper to disseminate knowledge about differentiation, integration, matrices, arithmetic and geometric progression and their application in economics.

(Option-I) Economics of Growth and Development (606104)

- The paper introduces the student about meaning, measurement and theories of development.
- The paper also concern with importance of resource allocation, investment, technology and human capital in process of development.
- This paper will make students capable to compare empirical work for the purpose of designing policy for a specific context.

Course: - M.A. 2nd Sem.

Micro Economic Analysis (606201)

- The objective of the paper is to familiarize the student with monopolistic competition, selling cost, product differentiation, excess capacity and non-collusive and collusive oligopoly.
- The students will be able to understand the various alternative theories of firm and distribution theories.
- To make them familiarise about the social welfare function in economics.

Macro Economics (606202)

- The paper concern with to understand the micro-foundations of macroeconomics. Students will be able to understand the instrument of Fiscal and Monetary policies those are used for stabilization and growth.
- It will make them familiarize with terms of balance of payments and trade cycles theories. It throws light on exchange rate and expectations.

Basic Quantative Methods (Code: 606203)

- The main objective of paper is to understand correlation and regression analysis.
- The paper also concern with the uses of index number and application of interpolation and time series analysis.
- The paper focuses to know about the theory of attributes and association of attributes.

(Option-II) Economics Of Industry (606205)

- The main objective of the paper is to introduce the student with basic concept of industry and market structure.
- They should know about the organizational and theories of Firms and industrial strategy to competition.
- To make them understand about various project evaluation methods those are used while money invested in particular project.

Course: - M.A. 3rd Sem.

Indian Economy (606301)

- It will inculcate in students the knowledge of performance planning and role of public & private sector in Indian economy.
- It also discusses the various Agrarian reforms and nature and extent of Industrialization.
- The course aims to develop analytical understanding of the student by exposing them to the basic issues of the Indian economy.

Economics Public Finance (606302)

- This paper will introduce the student with meaning, scope and subject matter of Public Finance.
- The paper deals with the role of government and system of taxation.

(Option-I) Economics of Money and Banking (606303)

- The paper Money and Banking covers the basic concept of money and various theories of demand for money and supply for money.
- The paper will introduce the student with the role and importance of central and commercial bank.
- The paper also enables to the students about various techniques & instruments of monetary management.
- The paper covers also the functioning of International monetary system.

(Option-I) Political Economy (606305)

- The paper will make the students capable of economic system and mode of production and evolution of economic system.
- The paper familiarizes the student with social formations and capitalism & socialism, society and its basic needs.
- The paper enables the students about role of planning and market mechanism in capitalist, socialist and mixed economy.

Course: - M.A. 4th Sem.**Indian Economy (606401)**

- The main aim of this paper is to provide proper knowledge to the students about the Economy, Agricultural trend & foreign capital and how to solve economic problems.
- The students can understand the various aspects of Indian economy.
- They will be capable to develop a perspective on different problems and approaches of economic planning and development in Indian.

Economics of Public Finance (606402)

- The main aim of this paper is to provide proper knowledge of govt. revenue & expenditure system and federal finance.
- The students can identify the types of public needs and the mechanisms of their financing. The students understand how Central, State & Local Bodies relate to each other.

(Option-I): Theory of Statistics (606403)

- This paper will provide the knowledge for statistical tools, correlation,

regression, types of distribution & different types of statistical test and how its uses.

- The students will be able to explain the merits and limitations of various statistical techniques.
- They can understand the mater and handling of data and employ proper analysis.

(Option-I) International Economics (606405)

- The main aim of this paper is to provide knowledge about international trade.
- How two countries related with each other, its expert & import system etc.
- It also introduces the student with forms of economic integration, foreign trade and international economic institutions and their functioning.

Course Outcomes: - M.A. (Sociology)

Course: - M.A. 1st Sem.

GENERAL SOCIOLOGY (608101)
<ul style="list-style-type: none">• To understand the nature and scope of sociology.• To understand the relation of sociology with other sciences.• To understand the nature of different social groups.• To understand the major sociological perspectives.
INDIAN SOCIETY (608102)
<ul style="list-style-type: none">• To provide comprehensive, integrated and empirically based profile of Indian Society.• To provide knowledge about different societies: Rural, Urban, And Tribal.• To enable the students to learn the changes occurring in the society.
SOCIOLOGICAL AND ANTHROPOLOGICAL THEORIES (608103)
<ul style="list-style-type: none">• To define theory and describe its role in building sociological knowledge.• To demonstrate the historical and cultural context in which theories were developed.• To learn basic sociological theories
METHODOLOGY OF SOCIAL RESEARCH (608104)
<ul style="list-style-type: none">• To articulate the basic trends of quantitative and qualitative methods of social research.• To identify and apply various research designs.• To enable the students to understand the logic of sampling and its different types.

Course: - M.A. 2nd Sem.

GENERAL SOCIOLOGY (608201)
<ul style="list-style-type: none">• To understand the concept of socialization and its theories.• To enable the students to understand the changes occurring in social relations.• To understand the concept of deviance and stratification.
PERSPECTIVES ON INDIAN SOCIETY (608202)

- To understand the indological perspectives.
- To understand the Structural-functional approach.
- To understand the Marxist approach.
- To understand the subaltern perspectives.

**SOCIOLOGICAL AND ANTHROPOLOGICAL THEORIES-II
(608203)**

- To learn the conflict theory.
- To understand the concept of western Marxism..
- To understand the concept of critical theory.

METHODOLOGY OF SOCIAL RESEARCH (608204)

- To articulate the basic trends of quantitate and qualitative methods of social research.
- To identify and apply various research designs.
- To enable the students to understand the logic of sampling and its different types.

Course: - M.A. 3rd Sem.

SOCIOLOGICAL AND ANTHROPOLOGICAL (608301)

- To understand the structural-functional approach in detail.
- To understand the basic sociological models.
- To compare and contrast the ways different theories use the same concepts to build the ideas.

RURAL SOCIOLOGY IN INDIA (608302)

- To understand the rural, peasant and agrarian life.
- To understand the rural social and political structure.
- To study the rural development programmes.

ENVIRONMENT SOCIOLOGY (608303)

- To understand the basic concepts of environment sociology, ecology, eco systemetc,
- To define the major theoretical traditions utilized in environmental sociology.

- To understand the ecological crisis and environmental movements.

(Option-ii) SOCIOLOGY OF KINSHIP (608304)

- To understand the Indian and Punjabi kinship system in detail.
- To learn the kinship theories.
- To learn the functions and origins of kinship system.

Course: - M.A. 4th Sem.

SOCIOLOGICAL AND ANTHROPOLOGICAL (608401)

- To understand the symbolic interaction.
- To understand the phenomenology and ethnomethodology.
- To understand the concept of post-structuralism and post-modernism.

SOCIOLOGY OF DEVELOPMENT (608402)

- To introduce the various concepts of development.
- To introduce the variety of theoretical models of development.
- To explain the connections between these theories and concepts and selected cases of development.

GENDER AND SOCIETY (608403)

- To understand theoretical approaches within the sociology of gender.
- To explain the issues and concerns of gender and gender in equality in society.
- To acquaint students with the status of women in society.

SOCIOLOGY OF MASS MEDIA AND POPULAR CULTURE (608405)

- To provide an overview of current theory and research on media and popular culture.
- To aware the students about media and content they regularly consume.
- To examine the popular culture and media from sociological and comparative perspective.

Course Outcomes: - M.A. (History)

Course: - M.A. 1st Sem.

History of Punjab (603101)
<ul style="list-style-type: none">• To enhance the knowledge of the learner about the History of Punjab.• To understand the various concepts in the Gurus Period.• To provide information regarding Political, Economical, Social & Religious issues of this time.
History of Ancient India from Earliest times to Sangam Age (603102)
<ul style="list-style-type: none">• To enhance the knowledge of the learner about Ancient India.• To understand the various concepts regarding Political & Social Customs of Ancient period.• To understand the relationship of India with other kingdoms.
Historical Thought and Historiography (603103)
<ul style="list-style-type: none">• To understand the nature concept theories of History.• To understand and the various research methods.• To make relationship with various subjects.• To enhance the knowledge of the students Historical thoughts and Historiography.
History of the World Opt-I (603104)
<ul style="list-style-type: none">• To enhance the knowledge of the learner about History of World.• To provide information of Renaissance era of Europe.• To provide information regarding back ground of Political revolutions.• To understand the causes & effects of Social reforms.

Course: - M.A. 2nd Sem.

History of Punjab (603201)

- To enhance the knowledge of the learner about the History of Punjab.
- To understand the various concepts of Ranjit Singh's Period.
- To provide information regarding Political, Economic, Socio & Religious movements in this time.

Study of Institutions: Social Culture & Economics (603202)

- To enhance the knowledge of the learner about the back ground of Indian Society.
- To understand the Political System and Customs of Indian Societies.
- To understand the back ground of Social, Culture, Educational System & Position of Women in this time.
- To understand the nature concept theories of History.
- To understand and the various research methods.
- To make relationship with various subjects.
- To enhance the knowledge of the students Historical thoughts and Historiography.

Twentieth Century World (AD 1901-2000) Opt-I (603204)

- To enhance the knowledge of the learner about History of World.
- To provide information of Globalization of World.
- To provide information regarding back ground of Political revolutions.
- To understand the causes & effects of Social reforms.

Course: - M.A. 3rd Sem.

NATIONAL MOVEMENT IN INDIA AND CONSTITUTIONAL DEVELOPMENT, 1858-1930 (603301)

- To enhance the knowledge of the learner about the Modern India.
- To understand the causes and effects of National Movements.
- To know the role of Gandhi Ji in Indian freedom Movement.
- To know the constitutional development during the freedom Movement.

HISTORY OF INDIA FROM THE DOWNFALL OF THE KUSHAN EMPIRE TO 1000 A.D. (603302)

- To enhance the knowledge of the learner about Historical structure of Ancient India.
- To understand the various concepts, functions & working System in

Ancient India.

- To understand relationships of different Kingdoms of Ancient India.

DELHI SULTANATE-(1000-1526) (603303)

- To enhance the knowledge of the learner about History of Delhi Sultanate.
- To understand the various Social & Political concepts and functions working during the Delhi Sultanate.
- To understand the Market System and Economic development in this period.
- To make relationship among various Societies.

HISTORY OF INDIA FROM 1707-1823 (603304)

- To understand the causes and effect of decline of Mughals.
- To understand the back ground of the Arise of British, Marathas & Sikhs.
- To make relationship of with British, Marathas, Mughals & Sikhs.
- To understand the Social & Economic Conditions of the Modern India.

Course: - M.A. 4th Sem.

NATIONAL MOVEMENT IN INDIA AND CONSTITUTIONAL DEVELOPMENT, 1930-1947 (603401)

- To enhance the knowledge of the learner about the Modern India.
- To understand the causes and effects of National Movements.
- To know the role of Gandhi Ji in Indian freedom Movement.
- To know the constitutional development during the freedom Movement.

HISTORY OF THE MUGHALS (1526-1605 A.D.) (603402)

- To enhance the knowledge of the learner about History of Mughals.
- To understand the various Social & Political concepts and functions working during the Mughals Period.
- To understand the Administrative and Economic development in this period.
- To make relationship among various Societies.

HISTORY OF INDIA FROM (1818-1947) (603403)

- To enhance the knowledge of the learner about the Modern India.
- To understand the causes and effects of National Movements.
- To know the constitutional development during the freedom Movement.

HISTORY OF THE MUGHALS, 1605-1707 A.D. (604403)

- To enhance the knowledge of the learner about History of Mughals.
- To understand the various Social & Political concepts and functions working during the Mughals Period.
- To understand the Administrative and Economic development in this period.
- To make relationship among various Societies.

Course Outcomes: - M.A. (Political Science)

Course: - M.A. 1st Sem. and 2nd Sem.

Indian Political Thought (604101, 604201)
<ul style="list-style-type: none">● To enhance the knowledge of the students ancient Indian political thought.● To understand the learners about various Indian thinkers Political views about State and Government.● To differentiate between the Vedic literature and views of Sikh Gurus.● To enhance the knowledge of the students about Indian Political Thought.● To understand the learners about various Indian Thinkers.
WESTERN POLITICAL THOUGHT (604102, 604202)
<ul style="list-style-type: none">● To provide knowledge regarding Western Political Thinkers.● To understand the revolutionist Movement made by these thinkers.● To study the political philosophy, is a study of questions concerning power, justice, rights, laws and other issues pertaining to governance.● To study the theories of origin of state and its nature.● To give the knowledge of learners about classical, traditional political theories from Plato to Lenin.
INDIAN GOVERNMENT AND POLITICS (604103, 604203)
<ul style="list-style-type: none">● Describe the composition, history and working of Constituent Assembly.● To understand the working of Indian Govt. and Politics.● To enhance the knowledge of various forms of Govt. in India.● Students will be able to describe and explain the functions of various organs of Indian Govt.● To understand the learners about the constitution and the role of Communalism, Regionalism and Pressure Groups in Indian Politics.● To Study Federalism and its working in Indian Politics.
International Politics, (604104, 604204)
<ul style="list-style-type: none">● To understand the nature and significance of politics as a global activities.

- To evaluate different interpretations of World and Domestic political events and Issues.
- To demonstrate knowledge and understanding of the origins and evolution of the international political system, including contemporary change underway.
- To understand the emerging issues in international politics- Environment, Sustainable development.

Course: - M.A. 3rd Sem. and 4th Sem.

MODERN POLITICAL ANALYSIS (604301, 604401)

- To compare the various recent Trends in Comparative Politics.
- To know the Modern Politics Analysis.
- To Analyze the Traditional & Modern Politics.
- To Study the various Modern Approaches of Political Science.
- To Analysis the Cultural working in Politics.

THEORY AND PRACTICE OF PUBLIC ADMINISTRATION (604302, 604402)

- To understand the meaning of Public Administration.
- To get the knowledge of Financial Administration.
- To differentiate the working process of Public & Private Administration.
- To get the knowledge of centralization and Decentralization.

Indian Political System (604303, 604403)

- To know the background of different Regional Political Parties in India.
- To understand the working of interstate council.
- To evaluate the working of Chief Minister & Council of Ministers in India.
- To Study 73rd and 74rd Amendment and Democracy at Grassroots

Comparative Politics (604304)

- To understand the Nature and Background of Politics
- To know the different Politics parties and pressure groups.

- To make a reflective thinking between Liberalism & Marxism.

Research Methodology (604404)

- To understand the various research methods.
- The students develop Sophisticated Research skills in Political Science.
- To understand the Research Design and methods important to the field.
- Students will be able to read and interprets Charts, Tables and Graphs, commonly found in Political Science Literature